

К. Ф. Євлаш

Василенко Андрій Овер'янович

ВАСИЛЕНКО Андрій Овер'янович (24. 10(05. 11). 1891, с. Біленьке, нині Запоріж. р-ну Запоріж. обл. – 05. 07. 1963, Київ) – фахівець у галузі машинобудування і сільськогосподарської механіки. Доктор сільськогосподарських наук (1936, без захисту дис.), д-р тех. н. (1946), професор (1935), академік АН УРСР (1948). Сталінська премія (1950). Закін. Київ. політех. інститут (1923). Працював на виробництві (1913–28). Водночас від 1924 розпочав пед. та н.-д. роботу. Викладав у Київ. с.-г. (1924–26) та кооп. (1927) інститутах, очолював кафедри с.-г. машинознавства, машинобудування і механізації, ремонт. справи і технології металів та дерева у Моск. мех. (1928–29) та Київ. с.-г. (1929–30) інститутах, Харків. (1930–36) та Мелітоп. (1936–41) інститутах механізації с. господарства, Алма-Атин. с.-г. інституті (1941–44), був проф. Київ. с.-г. (1944–45) та автомоб.-дорож. (1946–59) інститутів. Одночасно співроб. Укр. НДІ с.-г. машинобудування (Харків, 1928–38) та Укр. НДІ механізації і електрифікації с. господарства (Харків, від 1943 – у Києві; 1935–41, 1945–50, 1958–59). У 1944 організував і очолив лаб. с.-г. механіки при Інституті буд. механіки АН УРСР, яку 1945 перетворено у самост. лаб. машинобудування і проблем с.-г. механіки при Відділ. тех. наук АН УРСР, а 1950 на її базі створ. Інститут машинознавства і с.-г. механіки АН УРСР, який 1958 реорганізовано в Інститут ливар. виробництва АН УРСР (Київ, нині Фіз.-технол. інститут металів та сплавів НАНУ): дир. (до 1958). Розробляв основи з конструювання і технології виготовлення с.-г. машин та їх нових типів, проектування маш.-буд. заводів. Його теор.-експерим. дослідж. процесів збирання буряків стали основою для теорії і розрахунку бурякозбирал. машин. Під керівництвом В. розроблено наук. основи для створення бурякозбирал. комбайна із зрізанням гички на корені (1933 випущено серію перших таких комбайнів КС-4), нову систему обробітку ґрунту з шаровим внесенням добрив, фіз. основи

для калібрування насіння кукурудзи. В. організував у Святошині великі центр. майстерні з ремонту парових локомотивів, складних парових молотарок, ДВЗ тощо, на базі яких 1917 створ. завод сільгоспмашин (до 1921 – тех. кер.), спроектував плуж. завод комбінату «Ростсільмаш» (РФ, 1926–27), ливар. цех заводу «Більшовик» у Києві (1927–28) та низку ремонт. заводів. Сконструював і запровадив у виробництво декілька типів трактор. бурякопідйомників, сівалок, бурякофрезувал. машин, зокрема 1928–29 під його керівництвом в Укр. НДІ с.-г. машинобудування вперше у колиш. СРСР створ. тракторні шестирядні бурякокомбіновані і двадцятитрирядні універс.-комбіновані сівалки. Розробив механізацію збору плугів, конструкцію і теорію конвеєрів, зокрема для поточ. виробництва, механізацію виробництва коліс с.-г. машин. Брав участь у розробленні технології одержання високоміцного чавуну з кулястим графітом та методів підвищення стійкості щодо спрацювання деталей с.-г. машин. Співавтор розділу «Механізація сільського господарства» та чл. гол. ред. «Колгоспної сільськогосподарської енциклопедії» (К.; Х., 1949–51) укр. та рос. мовами.

Основні праці

Комбайн для уборки сахарной свеклы. Москва; Ленинград, 1931; Взаимозаменяемость и допуски в сельскохозяйственном машиностроении. Х., 1936; Организация ремонта и ремонтных мастерских. Х., 1937; Бурякозбиральні комбайни: Теорія, конструкція і розрахунок. К.; Х., 1937; Механизация предпосевной обработки, посева и уборки сахарной свеклы. Алма-Ата, 1943 (співавтор); Посібник з сільського господарства. Х., 1946 (співавтор); Современные методы определения внешних сил, действующих на рабочие органы почвообрабатывающих машин // Тр. Киев. с.-х. ин-та. 1949. Т. 5; Модифицированный чугун в машиностроении. К., 1950 (співавтор); Машина для послойной обработки почвы с послойным внесением удобрений // Вопр. с.-х. машиностроения. К., 1955 (співавтор); Исследование копающих рабочих органов свеклоуборочных машин // ВСХН. 1959. № 2 (співавтор); Исследование ботворежущих аппаратов свеклоуборочных машин // Там само. 1961. № 10 (співавтор).

Бібліографічний опис:

Василенко Андрій Овер'янович / К. Ф. Євлаш // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2005. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-33281>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).